

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
(Мінекономрозвитку)**

НАКАЗ

22.12.2014

№ 1865

Київ

**Про затвердження Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення оцінки державного
інвестиційного проекту**

Відповідно до абзацу п'ятого пункту 6 Порядку відбору державних інвестиційних проектів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 571 "Деякі питання управління державними інвестиціями",

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо підготовки та проведення оцінки державного інвестиційного проекту, що додаються.
2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

**Перший віце-прем'єр-міністр
України – Міністр**

С. І. Кубів

85
ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства економічного
розвитку і торгівлі України

22.12.2017 № 1866

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
рекомендації щодо підготовки та проведення оцінки державного
інвестиційного проекту

1. Ці Методичні рекомендації підготовлено з метою забезпечення єдиного підходу щодо підготовки та проведення оцінки державного інвестиційного проекту (далі – проект).

2. Проект рекомендовано розробляти в порядку та за формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 571 “Деякі питання управління державними інвестиціями” (далі - постанова), до якого рекомендовано включати такі розділи:

розділ I “Резюме”;

розділ II “Техніко-економічний аналіз” (далі – ТЕА);

розділ III “План реалізації, фінансування та стан його виконання” (далі – План реалізації проекту).

Під час оформлення державного інвестиційного проекту рекомендується заповнення всіх пунктів і підпунктів зазначених розділів. Додатки та інформаційні матеріали рекомендовано розмістити наприкінці інвестиційного проекту, після заповнення розділів I, II, та III.

I. Рекомендації щодо складання розділу I “Резюме”

Перед оформленням цього розділу рекомендується вказати повну назву державного інвестиційного проекту.

Резюме – розділ проекту, в якому рекомендовано стисло та коротко (не більше 3-х сторінок) викладати узагальнену інформацію основних положень,

що більш детально відображені в відповідних пунктах розділу II “Техніко-економічний аналіз” та розділу III “План реалізації проекту”.

Резюме рекомендується складати на завершальному етапі розроблення проекту, коли висновки щодо його ефективності підготовлено.

Рекомендації щодо структури резюме наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Структура резюме

№ пункту	Характеристика, показники, результати аналізу та оцінки проекту	Опис або значення, які рекомендовано зазначати
1.	мета та короткий опис проекту (його компонентів) і місце його реалізації	узагальнена інформація викладена на початку розділу II ТЕА
2.	основна сфера, якої стосується мета і результати реалізації проекту	інформація викладена у підпункті 1 пункту 1 розділу II ТЕА
3.	головний розпорядник коштів державного бюджету відповідальний виконавець замовник будівництва (у разі наявності)	викладається інформація з пункту 23 розділу II ТЕА
4.	балансоутримувач (у разі створення / придбання нового об'єкта - майбутній балансоутримувач)	інформація з підпункту 1 пункту 14 розділу II ТЕА
5.	обґрунтування необхідності реалізації проекту, результати його реалізації, у тому числі наслідки у разі, коли його не буде реалізовано	інформація з підпункту 1 пункту 1 розділу II ТЕА
6.	відповідність проекту стратегічним і програмним документам	інформація зазначена у пункті 4 розділу II ТЕА
7.	наявність альтернативних способів досягнення мети проекту та результати їх аналізу	інформація з пункту 3 розділу II ТЕА

8.	загальна вартість реалізації проекту (тис. гривень), у тому числі за етапами: інвестиційний етап (розроблення проекту), у тому числі вартість оформлення / придбання земельної ділянки; інвестиційний етап (реалізація проекту)	інформація наведена у таблиці з пункту 1 розділу III План реалізації проекту
9.	строк реалізації проекту (місяців), у тому числі за етапами, і строк введення в експлуатацію основних засобів	інформація зазначена у пункті 1 розділу III План реалізації проекту за етапами його реалізації
10.	джерела фінансування проекту (тис. гривень), у тому числі: власні кошти суб'єкта інвестиційної діяльності кошти, що надаються з державного бюджету кошти, що надаються з місцевого бюджету залучені кошти (у тому числі під державні гарантії) інші джерела (міжнародна технічна допомога тощо)	інформація щодо джерел фінансування проекту відповідно до таблиці пункту 1 розділу III План реалізації проекту
11.	джерела покриття витрат (тис. гривень), у тому числі доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	інформація викладена у пункті 2 розділу II ТЕА
12.	показники економічної ефективності проекту (для самоокупних проектів): чиста приведена вартість внутрішня норма дохідності дисконтований період окупності індекс прибутковості	результати показників чистої приведеної вартості (NPV), внутрішньої норми дохідності (IRR), дисконтованого періоду окупності (DPP), індексу прибутковості (PI), розрахунки яких проведені і викладені у пункті 16 розділу II ТЕА

Продовження таблиці 1

	показники економічного ефекту: співвідношення вигід і витрат (на основі аналізу вигід і витрат) чиста приведена вартість (на основі аналізу вигід і витрат)	результати показників економічної чистої приведеної вартості (ENPV), співвідношення вигід та витрат (коефіцієнту В/С, BRC), розрахунки яких проведені і викладені у пункті 19 розділу II ТЕА
13.	економічні наслідки: економія енерговитрат та енергоресурсів економія витрат води загальна економія витрат на експлуатацію (утримання) об'єкта інвестування після завершення реалізації проекту збільшення обсягу експорту продукції зменшення обсягу імпорту продукції	інформація щодо економії енерговитрат та енергоресурсів, витрат води, витрат на експлуатацію (утримання) об'єкта інвестування після завершення реалізації проекту, збільшення обсягу експорту /імпорту продукції, опис яких викладено у пункті 2 розділу II ТЕА
14.	соціальні наслідки: доступність послуги покращення якості продукції (товарів, робіт, послуг) відповідність стандартам і нормам, досягнення європейського рівня / стандартів збереження робочих місць створення нових робочих місць інші	інформація щодо доступності продукції - послуг у разі реалізації проекту, покращення їх якості, відповідності стандартам і нормам, досягнення європейського рівня стандартів, збереження та створення робочих місць, яка більш детально викладається у пункті 17 розділу II ТЕА
15.	екологічні наслідки (збільшення / зменшення обсягу викидів, забруднення навколишнього природного середовища тощо)	інформація на основі проведеного аналізу екологічного впливу, що викладається у пункті 17 розділу II ТЕА

Продовження таблиці 1

16.	показник бюджетної ефективності: 1) щорічні надходження до бюджету (сплата податків, зборів та інших обов'язкових платежів тощо): додаткові надходження до державного бюджету додаткові надходження до місцевого бюджету зменшення обсягу видатків державного бюджету зменшення обсягу видатків місцевого бюджету 2) щорічні витрати на експлуатацію (утримання) основних засобів за проектом станом на початок поточного бюджетного року за джерелами фінансування (тис. гривень) (окремо до початку та після завершення інвестиційного етапу)	інформація щодо: щорічних надходжень до державного та місцевих бюджетів (сплата податків, зборів та інших обов'язкових платежів тощо), яка відображена у пункті 20 розділу II ТЕА; щорічних витрат на експлуатацію (утримання) основних засобів за проектом станом на початок поточного бюджетного року за джерелами фінансування (тис. гривень) (окремо до початку та після завершення інвестиційного етапу), яка відображена у пунктах 13 та 14 розділу II ТЕА
17.	витрати на закупівлю товарів, робіт і послуг національного виробника, які використовуються під час реалізації проекту (тис. гривень, відсотків)	інформація, яка викладається у пункті 19 розділу II ТЕА
18.	витрати на закупівлю товарів, робіт і послуг у іноземного виробника, які використовуються під час реалізації проекту (тис. гривень, відсотків)	інформація, яка викладається у пункті 19 розділу II ТЕА
19.	наявні висновки експертизи проекту відповідно до законодавства (ким і коли видані)	інформація, яка викладена у пункті 9 розділу II ТЕА

20.	потреба та наявність необхідної дозвільної документації для реалізації проекту	інформація, яка викладена у пункті 12 розділу II ТЕА
21.	контактна особа (прізвище, ім'я, по батькові, посада, підрозділ / установа, адреса, номер телефону і телефаксу, адреса електронної пошти)	інформація щодо відповідального виконавця проекту, викладена у пункті 23 розділу II ТЕА

В кінці розділу I “Резюме” рекомендується зазначати найменування посади керівника відповідального виконавця проекту, розміщувати його підпис, вказувати його прізвище, ім'я, по батькові.

II. Рекомендації щодо складання розділу II “Техніко-економічний аналіз”

У розділі II “Техніко-економічний аналіз” рекомендується зазначати результати аналізу, проведеного для обґрунтування важливості та реалістичності проекту. Результати проведеного аналізу у цьому розділі рекомендовано використовувати при заповненні резюме проекту, яке міститься в розділі I.

На початку проведення техніко-економічного аналізу та заповнення пунктів, передбачених цим розділом, рекомендується зазначати мету проекту та її обґрунтування з чітко вимірюваними кількісними показниками, тобто результат від реалізації проекту.

У підрозділі “мета проекту та її обґрунтування” рекомендовано зазначати:

1. Загальна характеристика проблем, на розв'язання яких спрямовано проект:

1) характеристика стану сфери та стратегія її розвитку, можливих варіантів розвитку в разі реалізації та нереалізації проекту.

У цьому підпункті рекомендовано визначити сферу управління, до якої відноситься розробник (відповідальний виконавець) проекту, надати її загальну характеристику щодо поточної ситуації та майбутніх перспектив.

Також пропонується проаналізувати сценарій розвитку відповідної сфери у разі нереалізації проекту, вплив реалізації проекту на подальший розвиток сфери, оцінити можливі позитивні або негативні наслідки.

Доцільно викладати опис всіх важливих елементів обґрунтування доцільності реалізації проекту, відображати сучасний стан тієї сфери, у якій планується проект, опис ситуації, яка склалась, проблеми та інформацію щодо того, яким чином запропонований проект дозволить вирішити ці проблеми.

Зразок заповнення характеристики стану сфери та стратегії розвитку, можливих варіантів розвитку в разі реалізації або нереалізації проекту зазначено у додатку 1.

2) характеристика наявної продукції (товарів, робіт, послуг) або наявних умов для здійснення державної функції, супутньої або пов'язаної з нею продукції (товарів, робіт, послуг), відповідність стандартам і нормам.

У цьому підпункті рекомендовано викладати опис та порівняльну характеристику продукції (товарів, робіт, послуг), що представлені на релевантному для проекту ринку, визначати їх відповідність діючим нормам та стандартам.

Рекомендовано зазначати наявну продукцію (товар, послугу), її вартість, відповідність нормам та стандартам якості, умови, при яких дана продукція (товар, послуга) реалізується або буде реалізовуватись, опис послуг, які надаються на ринку, де буде реалізовуватись проект.

Зразок опису характеристики наявної продукції (товарів, робіт, послуг) або наявних умов для здійснення державної функції, супутньої або пов'язаної з нею продукції (товарів, робіт, послуг), відповідність стандартам і нормам наведено у додатку 2.

3) результати аналізу ринку продукції (товарів, робіт, послуг) та/або відповідного сегмента на основі демографічного аналізу, аналізу конкуренції, SWOT-аналізу, аналізу споживачів та їх кількості, географічних меж ринку, ціноутворення.

У цьому підпункті доцільно навести результати маркетингового аналізу:

аналізу попиту та пропозиції на відповідних ринках:

зазначити інформацію щодо основних гравців, які функціонують на ринку, опис їх конкурентних переваг, продукції або послуг, цінової категорії та частки, яку займають на ринку;

зазначити ступінь задоволення потреб у продукції з урахуванням демографічних факторів, географічних меж, сезонних тенденцій (скільки продукції або послуг можна надати або випустити) та зазначити попит з відповідним обґрунтуванням (можна здійснити розрахунки та показати по

роках можливу тенденцію збільшення або зменшення попиту, цінової характеристики);

описати розмір ринку, в якому буде реалізуватися проект (доцільно зазначити кількість покупців (споживачів), які будуть користуватися запропонованою послугою (товарами, роботами), річні обсяги продажів, готовність споживачів щодо оплати запропонованої послуги (товарів, робіт);

описати масштаб проникнення на ринок та зазначити частку, яку буде зайнято в разі реалізації проекту;

характеристику чинників, які впливають на ціноутворення:

зазначити вплив державного регулювання (на скільки законодавство впливає на розвиток ціноутворення, включаючи фактори інфляції, зміни валютних коливань, ставки кредитування);

вплив зовнішньоекономічної діяльності;

вплив регіональних особливостей (розташування території де буде реалізовуватись проект, її вплив на здійснення проекту);

визначення основних трендів та прогноз розвитку ринку, в тому числі з використанням SWOT-аналізу.

У цьому підпункті рекомендовано відображати результати проведеного SWOT-аналізу, за допомогою якого можна виявити сильні і слабкі сторони реалізації проекту, які потребують найбільшої уваги і зусиль з боку виконавця проекту.

Для того, щоб провести SWOT-аналіз, рекомендовано правильно визначити внутрішні (сильні і слабкі сторони) та зовнішні фактори (можливості та загрози), оцінити їх важливість та порівняти.

Виконуючи SWOT-аналіз, рекомендується керуватися наступними таблицями:

Таблиця 2. Виявлення сильних, слабких сторін, можливостей та загроз для цілей реалізації проекту

Внутрішнє середовище	Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Зовнішнє середовище	Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)

Рекомендовано враховувати, що фактори внутрішнього середовища визначають сильні та слабкі сторони підприємства (установи, організації), якими вона може управляти та використовувати при реалізації проекту.

Фактори внутрішнього середовища визначаються:

технологіями, які існують на підприємстві (установі, організації);

кваліфікаційним складом співробітників;

накопиченим досвідом, тощо.

Рекомендовано враховувати, що фактори зовнішнього середовища визначають можливості та загрози для підприємства (установи, організації), якими воно не може керувати, але які можуть суттєво вплинути на його діяльність.

Фактори зовнішнього середовища визначаються:

змінюю напрямків розвитку ринку;

розвитком конкуренції;

змінюю курсу валют;

змінюю законодавчих обмежень.

Для найбільш значимих факторів, що визначені в SWOT-аналізі, рекомендовано здійснювати розробку заходів щодо плану реагування на них, зразок опису результатів аналізу конкурентного ринку продукції (товарів, робіт, послуг) та / або відповідального виконавця на основі SWOT-аналізу наведено у додатку 3.

Таблиця 3. SWOT-аналіз

Сильна сторона	Опис	Варіанти розвитку сильної сторони
Слабка сторона	Опис	Варіанти зменшення або усунення цього недоліку
Можливість	Опис	Варіанти, як скористатися цією можливістю
Загроза	Опис	Варіанти зменшення або подолання цієї загрози

4) результати аналізу конкурентного потенціалу відповідального виконавця та / або балансоутримувача, зокрема можливостей розвитку, загрози та проблеми провадження діяльності.

У цьому підпункті доцільно описати та проаналізувати основну діяльність відповідального виконавця (балансоутримувача), стан його конкурентоспроможності (крім випадків, коли відповідальним виконавцем є структурний підрозділ головного розпорядника коштів державного бюджету).

Рекомендовано також вказати інформацію щодо конкурентних переваг відповідального виконавця проекту, його становища на ринку надання послуг, можливості конкурувати з приватними компаніями, які надають аналогічні послуги.

5) результати громадського обговорення проекту та пропозиції, їх врахування або відхилення.

У цьому підпункті рекомендовано відображати інформацію щодо оприлюднення на офіційному веб-сайті головного розпорядника коштів державного бюджету з метою громадського обговорення проекту та аналізу наданих пропозицій, рішення щодо доцільності розроблення нового інвестиційного проекту та розпочатого проекту, реалізація якого у разі зміни технічних рішень, може справити негативний вплив на стан довкілля.

Деталі обговорення, громадських слухань, прес-конференцій, зборів, опитування (наприклад, протокол засідання) та інша релевантна інформація можуть бути відображені в додатку до проекту з відповідним посиланням на нього.

2. Кінцевий результат (характеристика, номенклатура та обсяги виробництва продукції), який планується досягти в разі реалізації проекту, його основні показники.

У цьому пункті рекомендується надати опис кількісної та якісної характеристики результатів реалізації проекту, характеристики продукції (робіт, послуг), обсягів виробництва та надання послуг, які з'являться після реалізації проекту, очікуваної завантаженості виробничих потужностей, обладнання, яке планується встановити, його якісних та кількісних характеристик. Рекомендовано також зазначати проблеми на вирішення яких

спрямовано проект, та яким чином запропонований проект дозволить їх вирішити.

Зразок опису кінцевого результату (характеристика, номенклатура та обсяг виробництва продукції), який планується досягти у разі реалізації проекту, його основні показники наведено у додатку 4.

3. Спосіб досягнення кінцевого результату на основі результатів аналізу альтернативних способів досягнення мети та обґрунтування переваг обраного способу.

У цьому пункті доцільно зазначити опис декількох можливих варіантів реалізації проекту, навести обґрунтування чому саме вибраний спосіб реалізації проекту серед інших найдоцільніший з фінансового та технічного аспектів.

Також рекомендовано охарактеризувати спосіб досягнення мети проекту, проаналізувати альтернативні способи та методи реалізації мети, зокрема шляхом порівняльного аналізу, та довести, що обраний спосіб є найефективнішим, при цьому вказавши критерії за якими обирався вибраний спосіб.

Альтернативними способами досягнення мети проекту можуть бути:

будівництво нового об'єкту;

капітальний ремонт існуючого об'єкту (реставрація, реконструкція модернізація);

розширення потужностей іншого подібного об'єкту та створення необхідної інфраструктури для досягнення мети проекту;

реалізація проекту з використанням різних механізмів фінансування (державно-приватного партнерства, залучення коштів інвестора, державного фінансування, співфінансування з місцевого бюджету, благодійної допомоги, залучення кредитних коштів через підтримку міжнародних фінансових організацій).

Описуючи альтернативи та порівнюючи їх з запропонованим проектом, доцільно використовувати такі показники, як:

інвестиційні витрати для реалізації альтернативи;

експлуатаційні витрати, тощо.

Зразок опису способу досягнення кінцевого результату на основі результатів аналізу альтернативних способів досягнення мети та обґрунтування переваг обраного способу наведено у додатку 5.

4. Відповідність проекту напрямам розвитку держави, визначеним стратегічними та актуальними програмними документами, затвердженими в установленому порядку (Програма діяльності Кабінету Міністрів України, Стратегія сталого розвитку “Україна - 2020” тощо).

У цьому пункті доцільно зазначати інформацію, відповідно до якого пункту (статті) актів законодавства, що визначають стратегічні пріоритети розвитку держави та галузей (Загальнодержавних стратегій, Законів України, постанов, розпоряджень Кабінету Міністрів України), відповідає запропонований проект.

У підрозділі “опис проекту та прогностичний обсяг витрат” рекомендовано зазначати:

5. Технічний та / або технологічний аналіз обраного способу досягнення кінцевого результату, нормативна тривалість.

У цьому пункті рекомендовано викласти опис обраної технології для способу досягнення кінцевого результату проекту та здійснити її порівняння з іншими існуючими технічними або технологічними рішеннями для цього обраного способу.

Зокрема до технологічного аналізу доцільно включити наступне:

опис запропонованої технічної або технологічної концепції, у якому подаються базові технічні параметри обладнання, на якому буде вироблятися продукція (надаватися послуга), опис установок та їх строків експлуатації, потужність (чи збільшення потужності обладнання матиме вплив на якість виробленої продукції або послуги та збільшення витрат), вимоги щодо постачання енергії;

технологічна сумісність нового обладнання з наявним для уникнення несумісності. Доцільно також вказувати інформацію щодо енергоефективності обладнання, яке буде застосоване в рамках проекту.

За результатами об'єктивного визначення обраної технології можливо вказати обсяги споживання електроенергії, її вартість, подати її як оптимальний варіант, вказавши переваги обраного способу на основі аналізу та порівняння.

За результатами аналізу доцільно конкретизувати, які саме показники будуть досягнуті: підвищиться (зменшиться) складність, категорійність техніко-економічних показників проекту.

Технічний аналіз може показати, що низькі капітальні витрати не є єдиною підставою обрання того чи іншого обладнання або техніки з огляду на подальші експлуатаційні витрати, витрати на ремонт, модернізацію обладнання.

6. Необхідність забезпечення земельною ділянкою або правами на неї (оренда, суперфіцій, емфітевзис) для реалізації проекту.

У даному пункті рекомендується вказувати на необхідність забезпечення земельною ділянкою та надати опис ділянок, які необхідні для забезпечення реалізації проекту, зокрема пропонується навести інформацію щодо:

адреси, або місцезнаходження;

цільового призначення;

площі (га);

права користування;

обґрунтування інвестиційних витрат на придбання, оренду, оформлення прав на земельну ділянку;

іншу релевантну інформацію.

У разі наявності земельної ділянки для реалізації проекту, доцільно вказати її основні характеристики та документи, що підтверджують право власності (користування) нею.

Копії документів на право власності (користування, оренди) земельної ділянки доцільно винести вкінець проекту у розділ "Додатки".

7. Наявність і розвиток необхідної інфраструктури.

У цьому пункті рекомендовано описати існуючу інфраструктуру, яка буде використовуватись для реалізації проекту та під час функціонування створеного проектом комплексу.

Пропонується надати інформацію щодо:

транспортної інфраструктури (стану автошляхів, залізничного сполучення, морського транспорту, трубопроводів, технологічних та під'їзних доріг, мереж зв'язку, тощо);

енергетичної інфраструктури (стану електромереж та наявності підстанцій, стану комунальних мереж - наявності водопостачання, водовідведення, теплопостачання, тощо).

У випадку відсутності необхідної інфраструктури рекомендується зазначити це у даному пункті.

8. Заходи щодо охорони навколишнього природного середовища.

Серед комплексу заходів, які передбачені проектом, рекомендується виокремити та вказати у цьому пункті такі, які спрямовані на:

відтворення і збереження природних ресурсів;

обмеження негативного впливу на навколишнє середовище.

Інформація викладена в цьому пункті розкриває екологічні наслідки проекту, тому, описуючи заходи, доцільно вказати на очікувані вимірювані показники (зменшення викидів, збільшення насаджень, тощо).

Завданнями проекту щодо досягнення екологічності можуть бути:

зменшення споживання природних ресурсів;

оптимізація використання комунальних послуг (води, електроенергії, збирання відходів);

зменшення забруднення повітря, води та ґрунту;

застосування сучасних технологій для зменшення або уникнення використання певних ресурсів;

застосування екологічно безпечних ресурсів для впровадження проекту.

9. Необхідність розроблення проектної документації, стадії розроблення.

У цьому пункті рекомендується зазначити таку інформацію:
наявність розробленої проектної документації на будівництво об'єктів,
дату її розробки, виконавця робіт, номер і дату експертного висновку;
потребу у розробленні проектної документації для реалізації проекту (за
стадіями відповідно до організаційного плану проекту);
потребу у коригуванні проектної документації (за стадіями).

10. Організаційні заходи, у тому числі закупівля, та графік їх здійснення.

У цьому пункті рекомендовано вказати перелік заходів, спрямованих на
реалізацію проекту з уточненням графіку фінансування та часових обмежень.

Рекомендований перелік заходів включає в себе:

розроблення та затвердження паспорту бюджетної програми;
проведення тендерних процедур щодо закупівлі проектних робіт
(визначення проектанта), будівельних робіт (визначення генерального
підрядника), обладнання та комплектуючих (постачальника). Рекомендується
вказати інформацію окремо по заходам з урахуванням тривалості проведення
таких процедур;

укладення договору на проектування, виконання будівельних робіт,
постачання обладнання та комплектуючих, монтажу;

розроблення проектної документації (за етапами);

виконання будівельних робіт з деталізацією по їх видам;

поставка обладнання та комплектуючих з деталізацією щодо крупних
одиниць обладнання;

інші релевантні заходи (пусконаладжувальні роботи, навчання
персоналу, введення об'єкта в експлуатацію, передача об'єкта у на баланс
тощо).

Інформацію в цьому розділі рекомендовано оформлювати у вигляді
таблиці.

Таблиця 4. Організаційний план заходів

найменування заходу	Прогнозні строки здійснення заходу		вартість виконання, тис. гривень	очікувані результати
	запланований початок	заплановане закінчення		
назва заходу	місяць, рік початку	місяць, рік закінчення	вартість заходу	опис результату

Заходи, що не потребують видатків (наприклад: затвердження паспорту бюджетної програми, оголошення тендеру, отримання дозволів тощо), не зазначатися в грошовому вираженні.

Розширений план організаційних заходів рекомендується складати у вигляді діаграми Ганта:

місяці	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Дія 1												
Дія 2												
Дія 3												
Дія 4												

Графік реалізації проекту рекомендовано складати чітко, поетапно та показувати всі види діяльності, що стосуються проекту, ураховуючи реальні часові рамки для їх здійснення.

Такий графік допомагає чітко оцінити реалістичність проекту з точки зору наявної робочої сили та інших ресурсів.

11. Кадрове забезпечення за етапами життєвого циклу проекту (інвестиційний та експлуатаційний), у тому числі необхідність навчання і професійної підготовки.

У цьому пункті рекомендується зазначати окремо для інвестиційного та експлуатаційного етапів інформацію щодо наявної та необхідної чисельності персоналу, який може бути задіяно на відповідному етапі проекту.

Також доцільно зазначати інформацію щодо потреби у створенні нового структурного підрозділу, його штатної чисельності.

12. Сертифікати, ліцензії та інші дозвільні документи, необхідні для реалізації проекту, та їх наявність

У цьому пункті рекомендується зазначити перелік існуючих дозвільних документів і таких, що мають бути оформлені в рамках реалізації проекту (експертні звіти, сертифікати відповідності, дозволи на проведення робіт тощо).

У переліку рекомендовано відображати:

назву та номер документу;

орган, що видав документ;

дату видачі документу;

термін дії документу.

У разі, якщо в рамках реалізації проекту потрібно здійснювати оформлення додаткових дозвільних документів, це доцільно відображати у переліку організаційних заходів (пункт 10 розділу II ТЕА), ураховуючи вартість їх отримання. Копії наявних дозвільних документів рекомендується розміщувати в кінці проекту у розділі “Додатки”.

13. Витрати на розроблення та реалізацію проекту

У цьому пункті пропонується надати інформацію стосовно інвестиційних витрат за роками реалізації проекту, окремо за етапами розроблення та реалізації проекту.

У разі, якщо будівництво об’єкту здійснювалося раніше, рекомендовано до загальної вартості інвестиційного проекту включати також понесені витрати минулих періодів, при цьому виділити потребу коштів для подальшого завершення такого об’єкту.

Якщо проектна документація на об’єкт будівництва розроблена в минулі роки і потребує коригування, при складанні кошторису інвестиційного проекту, до складу якого входить один або декілька об’єктів будівництва, доцільно враховувати індекси зміни вартості будівельних робіт, продукції промислового виробництва та опосередкованої вартості будівництва об’єктів соціального призначення, які доводяться Мінрегіоном та оприлюднюються на його веб-сайті. Зазначені індекси та показники мають довідковий характер і можуть застосовуватися при прогнозуванні обсягів капітальних інвестицій, при

перерахуванні їх у зіставлений рівень цін, для приведення вартісних показників об'єктів-аналогів у поточний рівень цін при визначенні кошторисної вартості будівництва на перших стадіях проектування.

У планових інвестиційних витратах рекомендується враховувати очікуваний рівень інфляції, який щорічно затверджується постановою Кабінету Міністрів України про схвалення прогнозу економічного і соціального розвитку України та розміщується на офіційному веб-сайті Мінекономрозвитку.

До планових інвестиційних витрат розпочатих інвестиційних проектів доцільно віднести погашення кредиторської заборгованості без коригування її на рівень інфляції;

Витрати за роками реалізації проекту доцільно зазначати починаючи з того року, в якому було здійснено витрати на реалізацію проекту. Якщо проект новий, то витрати починаються з року, у якому запланований початок їх здійснення. Інформацію про інвестиційні витрати доцільно відображати у табличній формі.

Таблиця 5. Витрати на розроблення і реалізацію проекту, тис. гривень

Витрати за етапами проекту	Витрати за роками реалізації проекту				Усього
	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	
1	2	3	4	5	6
1. Інвестиційний етап (розроблення):					
дослідження та розроблення проекту (проектування за стадіями) коригування / розроблення проектної документації*, проходження експертизи проекту будівництва*, забезпечення земельною ділянкою (витрати на придбання / оренду, оформлення прав), інші витрати					
Разом					

2. Інвестиційний етап (реалізація): будівельні роботи, устаткування, обладнання, меблі, інвентар, тощо, пусконаладжувальні роботи адміністративні витрати інші витрати					
ПДВ*					
Усього (у тому числі ПДВ)					

* - рекомендовані складові, які відносяться до інвестиційного етапу проекту.

14. Витрати на експлуатацію (утримання) (експлуатаційний етап):

1) інформація про балансоутримувача (балансоутримувачів) (у разі створення/ придбання нового об'єкта - майбутнього балансоутримувача).

У цьому підпункті рекомендується вказувати інформацію щодо повної назви балансоутримувача, місця його знаходження, код згідно з ЄДРПОУ, основних видів його діяльності;

2) витрати на забезпечення функціонування активів (основних засобів) до початку і після завершення реалізації проекту

У цьому пункті рекомендується вказувати інформацію щодо поточного обсягу експлуатаційних витрат та порівняти його очікуваним, зокрема після реалізації проекту.

Обсяг експлуатаційних витрат доцільно відображати в поточних цінах, без врахування інфляції.

У разі створення нового об'єкта доцільно навести інформацію тільки щодо прогностичного щорічного обсягу витрат, необхідних для забезпечення функціонування активів (основних засобів).

Інформацію про експлуатаційні витрати рекомендується відображати у табличній формі.

Таблиця 6. Витрати на забезпечення функціонування активів, тис. гривень

Витрати	Щорічний обсяг витрат		Різниця
	до початку реалізації проекту (фактичний)	після завершення реалізації проекту (прогнозований)	
1	2	3	4
Матеріальні витрати на сировину та матеріали Витрати на ресурси (електроенергія, газ, вода тощо) Заробітна плата Адміністративні витрати Амортизаційні відрахування			
Разом, у тому числі за джерелами фінансування			

У цьому пункті також рекомендовано зазначати інформацію щодо джерел покриття експлуатаційних витрат за проектом - сума коштів, які будуть отримані від реалізації продукції (товарів, послуг), що можуть бути використані для повного або часткового покриття експлуатаційних витрат за проектом. Якщо отримання доходів від реалізації продукції (робіт, послуг) в процесі реалізації проекту не передбачається (для бюджетних установ, організацій тощо), то ймовірним джерелом покриття витрат будуть кошти, що можуть бути виділені з державного бюджету.

У підрозділі “аналіз ефективності проекту” рекомендовано зазначати:

15. Розрахунок собівартості кінцевої продукції (товарів, робіт, послуг).

У цьому пункті рекомендується зазначати результати розрахунків собівартості кінцевої продукції (товарів, робіт, послуг), що планується отримувати в результаті реалізації проекту. Рекомендовано зазначати інформацію про структуру собівартості за її складовими, які можуть змінюватись, залежно від специфіки проекту та продукції (товарів, робіт, послуг), що виробляються (здійснюються, надаються).

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (товарів, робіт, послуг), яка була реалізована

протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат.

До виробничої собівартості продукції (товарів, робіт, послуг) включаються:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Інформацію щодо переліку витрат по роках, починаючи з першого року реалізації проекту (Рік 1) та закінчуючи останнім роком реалізації проекту (Рік n), доцільно відобразити у табличній формі:

Таблиця 7. Виробнича собівартість товарів (робіт, послуг), тис. гривень

Найменування витрат	Рік 1	Рік 2	Рік n
Прямі матеріальні витрати			
Прямі витрати на оплату праці			
Інші прямі витрати			
Змінні загальновиробничі та постійні загальновиробничі витрати			

Рекомендовано враховувати, що методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності, визначаються:

Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 16 “Витрати”, затвердженим наказом Мініну від 31.12.1999 № 318, зареєстрованим в Мін’юсті 19.01.2000 за № 27/4248;

Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку в державному секторі № 135 “Витрати”, затвердженим наказом Мініну від 18.05.2012 № 568, зареєстрованим в Мін’юсті 06.06.2012 за № 903/21215.

Рекомендовано враховувати, що перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) встановлюються суб’єктами державного сектору за погодженням з міністерствами, іншими центральними

органами виконавчої влади у межах компетенції відповідно до їх галузевих особливостей.

Собівартість доцільно розраховувати простим діленням обсягу експлуатаційних витрат на обсяг продукції (робіт, послуг), що виробляється або надається.

16. Розрахунок показників економічної ефективності (для самоокупних проектів)

Розрахунок показників економічної ефективності доцільно здійснювати у разі, якщо державний інвестиційний проект генерує прибуток та реалізується у сферах, де присутня конкуренція та бізнес.

Фінансовий аналіз рекомендовано проводити для оцінки ефективності реалізації проекту та здійснення інвестиційних витрат з погляду відповідального виконавця, який реалізує проект. У цьому розділі рекомендується проведення розрахунків таких показників:

чистий грошовий потік проекту (Cash-flow);

чиста приведена вартість або чистий дисконтований дохід (NPV);

внутрішня ставка дохідності внутрішня норма рентабельності (IRR);

дисконтований період окупності (DPP);

індекс прибутковості (PI).

Фінансовий аналіз проекту пропонується здійснювати на основі:

складання звіту про рух грошових коштів на основі операційних та інвестиційних грошових потоків з їх дисконтуванням;

розрахунку ключових показників ефективності;

розрахунку чистого грошового потоку (Cash-flow).

Однією з найважливіших таблиць, яка є складовою фінансового аналізу є таблиця грошових потоків.

За допомогою грошових потоків рекомендується визначати потенційні періоди відсутності готівкових ресурсів, а також планувати відповідні кроки для того, щоб уникати такого дефіциту.

Звіт про рух грошових коштів, який використовується для фінансового аналізу проекту, являє собою спрощену версію грошових потоків, яка відображає вхідні та вихідні грошові потоки та надає інформацію про суму наявної готівки в будь-який момент виконання проекту та виробничої діяльності.

Для вхідних даних при здійсненні фінансового аналізу доцільно використовувати інвестиційні та експлуатаційні витрати, а також заплановані доходи від реалізації проекту.

Чистий Cash-flow за звітний період рекомендовано розраховувати як арифметичну суму грошових потоків від усіх видів діяльності. Він дорівнюватиме приросту грошових коштів та їх еквівалентів за означений період.

Вихідні грошові потоки в даному звіті рекомендується відображати як від'ємні показники зі знаком "-".

Для проведення аналізу ефективності інвестицій державного інвестиційного проекту, звіт про рух грошових коштів рекомендовано складати із операційного та інвестиційного грошового потоку за запропонованою формою.

Таблиця 8. Порядок складання звіту про рух грошових коштів, тис. гривень

Стаття	Код рядка	Формула за якою обчислюється показник	період, роки			
			0	1	2	n
1	2	3	4			
Операційна діяльність:						
вхідні грошові потоки (власні, позичкові кошти, сукупний дохід від основної діяльності)	010	сума рядків 020+030				
надходження від реалізації продукції (робіт, послуг)	020					
інші надходження	030					
вихідні грошові потоки на оплату (без амортизації):	040	сума рядків 050+060+070+080+090				

Стаття	Код рядка	Формула за якою обчислюється показник	період, роки			
			0	1	2	n
1	2	3	4			
матеріальних витрат	050					
витрат на ресурси	060					
заробітної плати	070					
адміністративних витрат	080					
інших витрат	090					
рух грошових коштів від операційної діяльності	100	сума рядків 010+040				
Інвестиційна діяльність						
вхідні грошові потоки	110	показник рядку 120				
надходження від інвестиційної діяльності:	120					
вихідні грошові потоки	130	сума рядків 140 +150+160+ 170				
дослідження та розроблення	140					
будівельні роботи	150					
обладнання	160					
інші витрати	170					
рух грошових коштів від інвестиційної діяльності	180	сума рядків 110+130				
ГРОШОВИЙ ПОТІК ДЛЯ ПРОЕКТУ	190	сума рядків 100 + 180				
коефіцієнт дисконтування (i) при ставці дисконтування (r)	200	$1/(1+r)^k$				
дисконтований рух грошових коштів від операційної діяльності	210	рядок 100× рядок 200				
дисконтований рух грошових коштів від інвестиційної діяльності	220	рядок 180× рядок 200				
дисконтований грошовий потік для проекту:	230	сума рядків 210+220				

Стаття	Код рядка	Формула за якою обчислюється показник	період, роки			
			0	1	2	n
1	2	3	4			
кумулятивний дисконтований грошовий потік для проекту	240	сума рядків 230 (поточного року)+240 (попереднього року)				

У колонці “Період, роки” рекомендовано зазначати дані, починаючи з нульового року (0), тобто базового, для приведення всіх майбутніх грошових потоків до рівня теперішніх цін. Далі наступні цифри вказують на послідовність років від початку реалізації проекту, де останній рік це n.

Грошові потоки дисконтуються шляхом множення показника грошового потоку на коефіцієнт дисконтування відповідного року, який пропонується розраховувати за такою формулою:

$$i = 1 / (1 + r)^k,$$

де i – коефіцієнт дисконтування, r – ставка дисконтування, k – порядковий номер року.

Рекомендований період здійснення розрахунків та рекомендована ставка дисконтування у фінансовому аналізі доводиться до відома головних розпорядників бюджетних коштів листом Мінекономрозвитку і розміщується на офіційному веб-сайті Мінекономрозвитку.

Ставка дисконтування також може бути розрахована самостійно ініціатором проекту за наявності необхідних обґрунтувань.

Для самоокупних (прибуткових) проектів та несамоокупних (соціальних) проектів рекомендовано застосовувати різні ставки дисконтування, інформація щодо яких розміщена на офіційному веб-сайті Мінекономрозвитку.

Якщо проектом передбачені різні джерела фінансування, тобто залучення кредитних коштів під державні гарантії разом з власним капіталом, співфінансування за рахунок коштів інвестора, тоді рекомендовано використовувати середньозважену вартість капіталу (WACC) як ставку

дисконтування за проектом. Для розрахунку ставки WACC можна користуватися існуючими методиками, наведеними у економічній літературі.

Приклад обчислення ставки WACC (Weighted Average Cost of Capital) може бути визначено за такою формулою:

$$WACC = W_D \times C_D \times (1 - T) + W_E \times C_E,$$

де W_D – частка позикових коштів, W_E – частка власного капіталу, C_D – вартість позикових коштів, C_E – вартість власного капіталу, T – ставка податку на прибуток.

Зразок розрахунку грошових потоків та їх дисконтування наведено у додатку 6.

При здійсненні розрахунків показників економічної ефективності у форматі excel, вибору необхідної ставки дисконтування, рекомендується застосовувати допоміжні матеріали, які розміщені на офіційному веб-сайті Мінекономрозвитку у розділі діяльність / система управління державними інвестиційними проектами.

Розрахунки основних показників фінансового аналізу (NPV, IRR, DPP, PI) рекомендовано здійснювати у форматі excel та обчислювати на основі грошових потоків від реалізації проекту, розрахунок яких наведено у таблиці 9.

Чиста приведена вартість (NPV) вказує, яку користь принесе проект, або наскільки проект буде фінансово ефективним. Цей показник рекомендовано визначати як різницю між отриманими від проекту коштами (сукупними надходженнями) та коштами, витраченими на його реалізацію та експлуатацію, обчислену за весь період, який аналізується, з урахуванням прийнятної ставки дисконтування. Доцільно розраховувати у валюті проекту.

Якщо NPV більше 0, то проект доцільно підтримати з фінансової точки зору;

Якщо NPV менше 0, то проект рекомендується відхилити, і в цьому разі доцільно розраховувати економічну чисту приведену вартість (ENPV);

Якщо NPV дорівнює 0, то її рекомендовано розглядати як граничний випадок.

Внутрішню норму дохідності (IRR) рекомендовано визначати як дисконтну ставку, при якій величина $NPV = 0$.

Цей показник вказує на те, який відсоток повних затрат за проектом, з фінансової точки зору, повернеться інвестору протягом року реалізації проекту.

Внутрішня норма дохідності показує, який відсоток витрат можна повернути кожного року на запропонованому проекті. Проект рекомендовано вважати ефективним у разі, якщо ця величина перевищуватиме прийняту для розрахунків ставку дисконтування.

Наступною таблицею запропоновано тлумачення щодо розрахунку показників економічної ефективності проекту на основі звіту про рух грошових коштів.

Таблиця 9. Формули та пояснення до розрахунків показників економічної ефективності проекту

Найменування показника	Формула та пояснення	Алгоритм розрахунку показника у форматі excel (таблиця 7)
1	2	3
Чиста приведена вартість (NPV)	$NPV = \sum_{k=0}^n \frac{NCF_k}{(1 + r_k)^k} - \sum_{k=0}^n \frac{I_k}{(1 + r_k)^k}$ <p> n – прогнозний період; k – рік у прогнозному періоді; NCF_k – чистий операційний грошовий потік коштів у рік k r_k – річна ставка дисконтування в рік k I_k – інвестиції (витрати) у рік k по проекту NPV - це різниця між сумою дисконтованих грошових потоків від операційної діяльності за період реалізації інвестиційного проекту та сумою дисконтованих інвестиційних витрат, необхідних для реалізації цього проекту. </p>	<p>Рядок 230 Функція NPV або ЧПС (чиста приведена вартість) в excel</p> <p>Сума дисконтованих грошових потоків проекту за весь період розрахунків</p>

Внутрішня норма дохідності (IRR)	$\sum_{k=0}^n \frac{NCF_k}{(1 + IRR)^k} - \sum_{k=0}^n \frac{I_k}{(1 + IRR)^k} = 0$ <p>де n – прогнозний період; k – номер року у прогнозному періоді; NCF_k – чистий операційний грошовий потік коштів у рік k; I_k – інвестиції (витрати) у рік k по проекту; IRR – значення ставки дисконтування, при якому чиста приведена вартість дорівнює 0.</p>	<p>Розрахунок можна здійснювати на основі даних з таблиці 7, зокрема: для рядку 190 застосувати формулу ВСД.</p> <p>Для цього рекомендовано застосувати закладку “Формули”, далі застосувати “Вставити формулу” та вибрати потрібну функцію IRR або ВСД (внутрішня ставка дохідності) для рядку “вільний грошовий потік”</p>
Індекс прибутковості (PI)	$PI = \frac{\sum_{k=0}^n \frac{NCF_k}{(1 + r_k)^k}}{\sum_{k=0}^n \frac{I_k}{(1 + r_k)^k}}$ <p>де n – прогнозний період; k – рік у прогнозному періоді; NCF_k – чистий операційний грошовий потік коштів у рік k; r_k – річна ставка дисконтування в рік; I_k – інвестиції (витрати) у рік k по проекту</p>	<p>Розрахунок можна здійснювати на основі даних з таблиці 7, зокрема: сума рядку 210 / суму рядку 220).</p> <p>Обчислюється як відношення суми від дисконтованого руху грошових коштів від операційної діяльності поділеного на суму від дисконтованого руху грошових коштів від операційної діяльності</p>
Дисконтований період окупності (DPP)	$DPP = T + \frac{CF_{T^A}}{CF_{T+1}^D}$ <p>де T – період, у якому накопичений дисконтований чистий грошовий CF_{T^A} – дисконтований чистий грошовий потік останній раз приймає негативне значення;</p>	<p>Розрахунок можна здійснювати на основі даних з таблиці 7, зокрема: період (T) +(рядок 240 / рядок 230).</p>

	CF_{T-1}^D - накопичений дисконтований чистий грошовий потік у періоді T; CF_{T+1} - дисконтований чистий грошовий потік у періоді T+1.	Обчислюється на основі ділення значення кумулятивного дисконтованого грошового потоку, яке останній раз зустрічається як негативне значення зі знаком "-" на значення дисконтованого грошового потоку для проекту попереднього року
--	--	---

У деяких випадках період реалізації інвестиційного проекту, взятий для розрахунку показників економічної ефективності може відрізнятися від рекомендацій Мінекономрозвитку, розміщених на його офіційному веб-сайті, але при цьому не рекомендується застосовувати менший строк від строку експлуатації основного обладнання проекту (наприклад строк експлуатації обладнання водоочисної станції – 30 років, тому розрахунки за проектом доцільно здійснювати не менше ніж на 30 років).

Аналіз проведених розрахунків показників економічної ефективності проекту доцільно розміщувати у табличній формі.

Таблиця 10. Аналіз показників економічної ефективності на основі проведених розрахунків

Значення показника	Опис результату
$NPV > 0$ $PI > 1$ $IRR > r$ (ставка дисконтування)	Проект фінансово окупний і принесе більше надходжень, ніж витрат
$NPV = 0$ $PI = 1$ $IRR = r$ (ставка дисконтування)	Точка беззбитковості реалізації інвестиційного проекту. Проект принесе скільки ж надходжень, скільки й витрат.
$NPV < 0$ $PI < 1$ $IRR < r$ (ставка дисконтування)	Проект не є фінансово окупним.

Якщо у результаті аналізу державного інвестиційного проекту ключові показники фінансового аналізу виявилися негативними, то доцільно переглянути, оптимізувати витрати та маркетинговий план.

Якщо соціальний проект, загальна вартість якого становить більше 30 млн. гривень, виявився некупним в результаті фінансового аналізу, необхідно розглянути його з економічної точки зору, тобто застосувати економічний аналіз, який розглянуто у пункті 19.

17. Прогноз соціальних та екологічних наслідків

Для складання прогнозу соціальних наслідків пропонується така структура:

обґрунтування проекту з точки зору соціально-культурних та демографічних характеристик населення (вдосконалення мережі закладів соціально-культурної сфери та підвищення якості надання ними послуг, рівень забезпеченості закладами (установами) соціально-культурної сфери, інфраструктурою, що стосується інвестиційного проекту, порівняно з таким середнім рівнем по Україні; щільність населення);

вплив додаткової чисельності персоналу, зазначеної у пункті 11 розділу II ТЕА на зайнятість населення регіону (у кількісному вираженні);

програма навчання та підготовки спеціалістів для реалізації проекту;

норми охорони праці та техніки безпеки;

інформація щодо рівня життя населення регіону (демографічні показники, доходи, рівень зайнятості, кількісні та відносні показники);

оцінка соціальних ризиків у разі реалізації та нереалізації проекту, заходи їх зниження (кількість, відсотки);

інша інформація, що пропонується розробником проекту.

Для складання прогнозу екологічних наслідків пропонується така структура:

аналіз поточного стану навколишнього середовища на території, яка може зазнати впливу внаслідок реалізації проекту (кількісні та якісні характеристики);

зменшення витрат на перевезення пасажирів автобусами дорогами з поліпшеним станом автомобільних доріг;

зменшення витрат від скорочення часу перебування в дорозі;

зниження витрат від дорожньо-транспортних пригод;

зменшення кількості шкідливих викидів в атмосферу;

збільшення вартості земельних ділянок (реконструкція або прокладання нової дороги в регіоні де вона була відсутня, або технічний стан якої не відповідав діючим стандартам призведе до значно більшої вартості землі, яка була нижчою за ціну землі з хорошими під'їзними дорогами) тощо.

Результати аналізу та оцінки вигід можна відобразити в табличній формі.

Таблиця 11. Результати аналізу та оцінки вигід

Найменування вигоди	Кількісні показники вигід за рік, одиниць	Вартість кількісного показника вигоди, гривень	Вартість вигід за рік, тис. гривень	Вигодо- отримувачі
Опис				

Вигоди, які неможливо монетизувати, краще зазначити додатково до таблиці із зазначенням вигодоотримувачів.

Зразок опису результатів аналізу оцінки вигід від реалізації проекту (для проектів вартістю понад 30 млн. гривень), у тому числі потенційних вигодоотримувачів та їх вигід від реалізації проекту наведено у додатку 7.

19. Прогноз економічного ефекту.

Для прогнозу економічного ефекту, який рекомендовано здійснювати для несамоокупних (соціальних) проектів, рекомендовано застосовувати результати від:

розрахунку чистої приведеної вартості (на основі аналізу вигід і витрат);

розрахунку співвідношення вигід і витрат (на основі аналізу вигід і витрат);

розрахунку економічних показників ефективності витрат на реалізацію окремо інвестиційного та експлуатаційного етапу проекту.

Економічний аналіз рекомендується здійснювати з метою оцінки ефективності проекту на підставі альтернативної вартості ресурсів, які

аналіз впливу реалізації проекту на навколишнє природне середовище у абсолютних та відносних показниках: покращення якості повітря і скорочення рівня його забруднення; підвищення рівня чистоти води; зниження шкоди полям та лісам; збереження ландшафту і природної спадщини; зниження шкоди, що завдається структурі і складу ґрунту; збереження води та підвищення якості рівня управління водними ресурсами;

заходи щодо охорони навколишнього природного середовища та рівень їх екологічних наслідків.

18. Аналіз та оцінка вигід від реалізації проекту (для проектів вартістю понад 30 млн. гривень), у тому числі потенційних вигодоотримувачів та їх вигод від реалізації проекту.

Для проведення аналізу вигід від реалізації проекту доцільно враховувати такі етапи:

на основі даних щодо прогнозу соціальних та економічних наслідків визначити перелік вигід, які можуть бути отримані в результаті реалізації проекту (рекомендується зазначити прямі вигоди, які можна досягнути одразу після реалізації проекту і перевести їх в грошовий вимір, тобто монетизувати);

визначити, які вигоди із даного переліку можуть бути монетизовані, а які неможливо розрахувати в грошовому вимірі;

визначити основні групи вигодоотримувачів;

розрахувати кількісні показники вигід, що будуть отримані в результаті реалізації проекту (вказати непрямі вигоди, які будуть отримані пізніше);

визначити вартість кількісних показників вигід на основі альтернативної вартості ресурсів;

розрахувати вартість вигід для економіки.

Приклад:

проект "Покращення стану автомобільних доріг"

Прокладання дороги може принести низку вигід, зокрема:

зменшення витрат від перевезення вантажів (у результаті поліпшення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг відбувається зниження собівартості перевезень, у тому числі за рахунок зменшення кількості пального);

використовуються у проекті, а також з погляду його корисності для суспільства.

У випадках, коли під час реалізації проекту усі експлуатаційні витрати не покриваються за рахунок операційної діяльності проекту, рекомендовано здійснити додаткове обґрунтування.

Якщо економічні вигоди від реалізації проекту, що часто оцінюються на основі готовності користувачів платити за товари, роботи, послуги, перевищують економічні витрати на основі аналізу вигід та витрат, то проект в цілому можна вважати ефективним з погляду його корисності для суспільства.

При проведенні економічного аналізу рекомендується всі показники розраховувати без впливу податків, з урахуванням економічно обґрунтованої вартості ресурсів та включенням до аналізу економічних вигід та витрат.

Чисті вигоди за проектом дисконтуються з використанням соціальної ставки дисконтування (r_s), що доводиться до відома головних розпорядників бюджетних коштів листом Мінекономрозвитку та розміщується на його офіційному веб-сайті.

Зразок проведення аналізу вигід та витрат наведено у додатку 8.

Аналіз вигід та витрат доцільно відображати в табличній формі.

Таблиця 12. Аналіз вигід та витрат

Найменування показника	Код рядка	Формула	Період			
			0-й рік	1-й рік	2-й рік	n-рік
Економічні вигоди	010	сума рядків 020 + 030				
надходження від реалізації товарів та послуг, без ПДВ	020					
вигоди від проекту	030					
економічні витрати	040	сума рядків 050 + 060 + 070				
операційні витрати без податків	050					
інвестиційні витрати, без ПДВ	060					

витрати від проекту	070				
чисті вигоди	80	сума рядків 010 + 040			
коефіцієнт дисконтування i_s при ставці дисконтування r_s	90	$1/(1+r_s)^k$ де k - порядковий номер року			
Дисконтовані економічні вигоди	100	рядок 010× рядок 90			
Дисконтовані економічні витрати	110	рядок 040× рядок 90			
Дисконтовані чисті вигоди	120	рядок 080× рядок 090			

Витрати у даному звіті відображаються як від'ємні показники зі знаком “-”.

Розрахунок показників ENPV та В/С доцільно здійснювати на основі звіту про рух грошових коштів, який включає в себе прямі та непрямі вигоди та витрати.

Таблиця 13. Розрахунок ENPV та В/С на основі дисконтованих вигід та витрат

Назва показника	Формула щодо розрахунку	Алгоритм розрахунку
Економічна чиста приведена вартість (ENPV)	$ENPV = \sum_{k=0}^n \text{Чисті вигоди} / (1 + r_s)^k,$ де n - прогнозний період; k - рік у прогнозному періоді; Чисті вигоди – різниця між вигодами та витратами проекту r_s - річна соціальна ставка дисконтування в рік k ;	Рекомендовано обчислювати на основі даних таблиці 11 як сума рядку 120
Відношення вигід до витрат (В/С) або (BRC)	$В/С = \text{дисконтовані економічні вигоди} / \text{дисконтовані економічні витрати}$	Рекомендовано обчислювати на основі таблиці 11 як сума рядку 100 поділена на суму рядку 110

На основі проведеного розрахунку показників ENPV та В/С можна зробити висновки щодо ефективності проекту для суспільства та економіки в цілому та зазначити інформацію у таблиці 13.

Таблиця 14. Аналіз економічних показників

Аналіз показника ENPV	Аналіз показника В/С
ENPV більше 0, то реалізація проекту є вигідною для суспільства та національної економіки.	В/С більше 1, то реалізація проекту є вигідною для суспільства та національної економіки
ENPV менше 0, то реалізація проекту є невигідною з точки зору економічної ефективності проекту.	В/С менше 1, то реалізація проекту є невигідною з точки зору економічної ефективності проекту
ENPV дорівнює 0, то вигоди від реалізації проекту дорівнюють витратам.	В/С дорівнює 1, то вигоди від реалізації проекту дорівнюють витратам

Зразок проведення розрахунку показників ENPV та В/С на основі дисконтованих вигід та витрат наведено у додатку 9.

При розрахунку економічних показників ефективності витрат на реалізацію окремо інвестиційного та експлуатаційного етапу проекту рекомендовано зазначати:

інвестиційні витрати на створення одиниці товару/послуги (зокрема на 1 квадратний метр, одного споживача);

експлуатаційні витрати на одиницю товару/роботи/послуги у процесі функціонування об'єкта інвестування до початку і після завершення реалізації проекту. У разі, якщо у ході реалізації проекту створюється новий об'єкт, то витрати на одиницю до початку його реалізації рекомендовано зазначати за нульовою вартістю;

економія витрат на експлуатацію (утримання) об'єкта інвестування після завершення реалізації проекту;

Аналіз ефективності витрат доцільно здійснювати для всіх видів проектів комерційних (реалізуються у середовищі, де присутній ринок) та соціальних.

Проте найважливішу роль цей тип аналізу відіграє в техніко-економічному обґрунтуванні соціальних проектів вартістю менше 30 млн. гривень.

Для розрахунку інвестиційних витрат на створення одиниці товару (роботи, послуги) рекомендується виокремити показники, які будуть найбільш релевантними для проекту. Якщо проектом передбачено реконструкцію чи будівництво, то варто розрахувати обсяг інвестиційних витрат на 1 квадратний метр площі будівлі.

На основі даних маркетингового аналізу рекомендується розраховувати обсяг інвестиційних витрат на одиницю товару(роботи, послуги) тощо.

Така інформація корисна для виявлення, наскільки ефективно планується використання коштів в даному проекті.

Таким же чином рекомендовано розраховувати експлуатаційні витрати на 1 квадратний метр площі, одиницю товару або на одного споживача, залежно від специфіки проекту. Якщо проектом передбачено удосконалення існуючого об'єкту, організації тощо, то доцільним є порівняння таких показників до і після реалізації проекту. Якщо це новий проект, то варто порівняти ці ж показники з такими ж показниками подібних об'єктів, що функціонують.

Витрати на закупівлю товарів, робіт, послуг національного та іноземного виробника, які використовуються під час реалізації проекту

Доцільно вказати обсяг товарів, які плануються закупити, їх прогнозу вартість та відсоткове співвідношення в порівнянні до можливих витрат на закупівлю товарів у вітчизняного виробника. Оскільки дані методичні рекомендації стосуються державних інвестиційних проектів, які оцінюються з точки зору вигідності для національної економіки, то доцільно відображати інформацію стосовно обсягів, вартості та частки закупівель у національного та іноземного виробника.

20. Прогноз надходжень до бюджетів

Прогноз надходжень до бюджетів рекомендується розраховувати для оцінки впливу реалізації проекту на бюджет. Інформація у цьому розділі структурується за етапами реалізації проекту (інвестиційний та експлуатаційний) і податками, які відраховуються до бюджетів різних рівнів, відповідно до діючого податкового законодавства по такій формі:

Таблиця 15. Надходження до бюджету

Код доходів згідно з класифікацією доходів бюджету	Найменування доходів згідно з класифікацією доходів бюджету	1-й рік	2-й рік	3-й рік	n-й рік
--	---	---------	---------	---------	---------

Рекомендується вказувати суму майбутніх податків та зборів за період реалізації проекту, що надійдуть до державного/місцевого бюджетів та на скільки збільшаться або зменшаться видатки на експлуатацію з державного/місцевого бюджетів у разі реалізації проекту.

Для аналізу бюджетної ефективності доцільно проаналізувати структуру бюджетних надходжень до і після реалізації проекту та відобразити інформацію у такій формі:

Таблиця 16. Структура щорічних бюджетних надходжень

Код доходів згідно з класифікацією доходів бюджету	Найменування доходів згідно з класифікацією доходів бюджету	Обсяг, тис. гривень		Відхилення обсягу після реалізації від обсягу до реалізації проекту	
		до реалізації проекту	після реалізації проекту	тис. гривень	відсотків

21. Інші проекти, з якими пов'язана реалізація проекту.

Реалізація проекту може бути пов'язана з іншими проектами.

Якщо при реалізації зазначеного проекту прямо або опосередковано, спричиняється вплив на хід реалізації іншого проекту, то такі проекти вважаються пов'язаними. Якщо інший проект може суттєво вплинути на витрати проекту, або період його розробки та реалізації, то таку інформацію рекомендовано зазначити у даному розділі.

У цьому пункті пропонується вказати назву проекту, головного розпорядника бюджетних коштів, виконавця, основні відомості про проект, мету його реалізації, можливі варіанти впливу інших проектів на запропонований проект, що аналізується, та наслідки у разі настання випадків, що спричиняють вплив на запропонований проект.

22. Аналіз ризиків і можливі шляхи їх зниження, запобіжні заходи, страхування ризиків у випадках, передбачених законодавством

У даному пункті доцільно вказати існуючі ризики при реалізації проекту.

Ризиком визнається потенційна подія, що може негативно вплинути на досягнення цілей проекту.

За результатами аналізу ризиків рекомендовано складати реєстр ризиків, що містить розширену інформацію про можливі ризики, наслідки їх настання та план реагування на них.

Робота над формуванням реєстру ризиків може передбачати такі етапи:

ідентифікацію ризиків;

формування реєстру ризиків;

оцінку ризиків;

підготовку плану реагування.

Ідентифікація ризиків рекомендовано здійснювати шляхом проведення: методу “мозкового штурму” (висування творчих ідей у процесі розв’язування наукової чи технічної проблеми, які стимулюють творче мислення);

інтерв’ю зацікавлених сторін, експертів та фокус-груп;

аналізу наявної документації та досвіду роботи над іншими проектами;

Під час складання реєстру ризиків доцільним є формування переліку ризиків за їх типами, що можуть змінюватися, залежно від специфіки проекту:

фінансові (управління бюджетом та ресурсами, розподіл коштів, закупівлі);

юридичні (законодавчі обмеження та зобов’язання);

операційні (управління персоналом, складнощі з інфраструктурою, стандарти і регламенти);

екологічні.

Для градації ризиків доцільно використовувати інтегральну оцінку, що розраховується на основі бальних значень імовірності та ступеню впливу ризиків на проект:

Таблиця 17. Оцінка ймовірності настання ризиків

Рівень імовірності	Показник впливу у відсотках	бал
дуже низький	< 5	1
низький	5 - 20	2
середній	21 - 50	3
високий	51 - 80	4
дуже високий	>80	5

Таблиця 18. Оцінка ступеня впливу ризиків

Ступінь впливу	Вплив	Бал
Викликає стурбованість	Наслідки незначні, необхідні деякі коригуючі дії	1
Керований в рамках плану	Незначне коригування плану реалізації проекту	2
Змінює план, затримує проект	Зміна підходів у роботі для забезпечення досяжності цілей проекту	3
Перешкоджає досягненню цілей проекту	Значний вплив на завдання і план реалізації проекту, терміни та якість робіт	4
Загрожує досягненню цілей проекту	Може вплинути на досягнення цілей проекту, призвести до затримок у реалізації проекту, збільшення витрат, або значне зниження якості виконання робіт	5

Інтегральна оцінка ризику може визначатися простим множенням балу імовірності на бал ступеня впливу. Для візуалізації результатів проведеного аналізу доцільно використовувати карту оцінки ризиків.

Для попередження настання ризиків або зменшення впливу їх негативних наслідків рекомендовано формувати план заходів щодо зменшення впливу ризиків на процес реалізації проекту. Стратегія реагування на ризики передбачає чотири типи реагування:

уникнення (зміна плану управління проектом таким чином щоб виключити загрозу настання негативних наслідків від настання ризику. Деяких ризиків можливо уникнути за допомогою уточнення вимог, покращення комунікацій, проведення експертизи);

зменшення (зниження ймовірності, або наслідків ризику до прийнятих

меж.

Попереджувальні заходи щодо зниження ризику, як правило, більш ефективні, ніж ліквідація наслідків їх настання);

розділення (найбільш поширена стратегія реагування на фінансові ризики, пов'язана з перекладанням частини негативних наслідків від настання ризиків на третю сторону (страхування, гарантійні зобов'язання);

прийняття (у випадках коли виключити всі ризики є мало ймовірним, план проекту не змінюється. Команда управління проектом у разі настання ризику діє на свій розсуд. Доцільно передбачити запас часу та ресурсів для ліквідації наслідків ризику та непередбачуваних обставин).

До реєстру ризиків частково можуть бути включені результати SWOT-аналізу, результати проведення якого викладено у підпункті 3 пункту 1 розділу II ТЕА в табличній формі, з зазначенням типу ризиків та можливих наслідків, які вони можуть спричинити.

Таблиця 19. Аналіз ризиків

Тип та вид ризику	Можливі негативні наслідки	Заходи щодо зменшення впливу ризиків

У підрозділі “організаційна структура та управління проектом” рекомендовано зазначати:

23. Інформація про відповідального виконавця, у тому числі замовника будівництва.

У цьому пункті рекомендується вказати інформацію щодо головного розпорядника коштів державного бюджету до сфери управління якого відноситься відповідальний виконавець проекту, замовника проекту (у разі наявності), відповідального виконавця проекту (виконавець, який визначений головним розпорядником коштів державного бюджету відповідальним за підготовку, реалізацію проекту та моніторингу стану його виконання).

Відповідальний виконавець проекту може бути визначений на підставі рішення головного розпорядника коштів (наказу). Рекомендується зазначати інформацію щодо:

повного найменування, місцезнаходження відповідального виконавця

(замовника), код згідно з ЄДРПОУ;

ім'я та прізвища, посади, адреси електронної пошти, номери телефону і телефаксу контактної особи виконавця;

короткої історії, включаючи фінансовий стан (результати фінансової діяльності на підставі балансу та звіту про дебіторську (кредиторську) заборгованість) за останній звітний період;

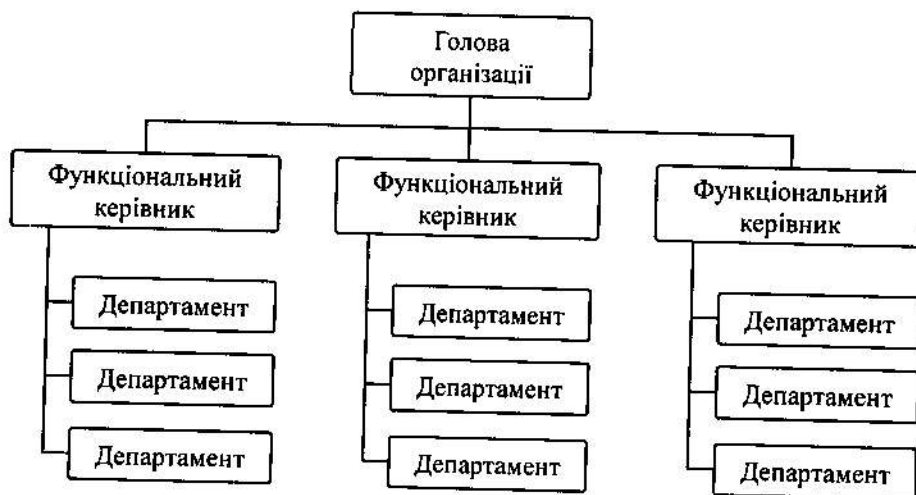
внутрішньої організаційної структури виконавця проекту;

досвіду роботи відповідального виконавця за останні три роки з реалізації інвестиційних проектів або управління ними;

основних видів діяльності відповідального виконавця, продукції (товарів, робіт, послуг);

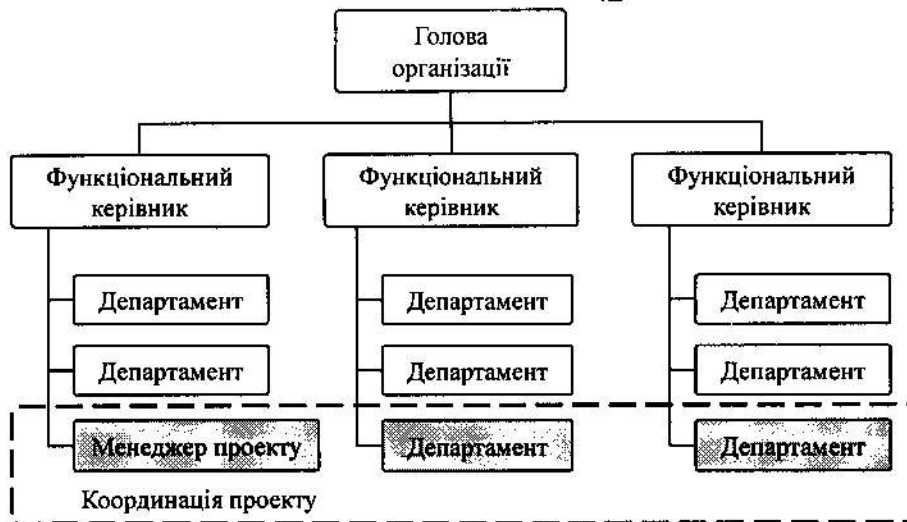
позиції відповідального виконавця проекту на ринку.

Внутрішню організаційну структуру рекомендується відобразити у вигляді такої блок-схеми:

24. Організаційна схема управління реалізацією проекту

Ураховуючи організаційну структуру головного виконавця, рекомендовано у вигляді блок-схеми відобразити департаменти та за необхідності підрядні організації, що будуть задіяні в реалізації проекту, визначити відповідальних виконавців за реалізацію:

У додатку до розділу II ТЕА рекомендується надавати копії документів, зазначених у Додатку 1 до Порядку відбору державних інвестиційних проектів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 571 “Деякі питання управління державними інвестиціями”.

При підписанні розділу II ТЕА рекомендовано зазначати посаду керівника відповідального виконавця.

III. Рекомендації щодо складання розділу “План реалізації, фінансування та стан його виконання

У цьому пункті 1 “План реалізації та фінансування проекту” рекомендується вказувати зведену інформацію щодо плану фінансування інвестиційних витрат за проектом протягом всього періоду його реалізації.

Інформацію щодо плану фінансування та реалізації проекту рекомендовано розміщувати у табличній формі.

Таблиця 20. План реалізації та фінансування проекту (на весь період інвестиційного етапу), тис. гривень

Найменування заходу	Строк виконання		Обсяг фінансування, тис. гривень	Виконано на 1 січня 20__р.	Профінансовано на 1 січня 20__р.	План та поточний та наступні роки		
	початок	завершення						
Інвестиційний етап (розроблення):								

дослідження та розроблення проекту (проектування за стадіями), коригування проектної документації, забезпечення земельною ділянкою (придбання, оренда, оформлення прав), інші заходи (проходження експертизи, затвердження проектної документації тощо)*								
Разом								
Інвестиційний етап (реалізація): виконання будівельних робіт, придбання устаткування, обладнання, меблів, інвентарю тощо, виконання пусконаладжувальних робіт, інші заходи (здійснення авторського нагляду, технічного нагляду, страховий фонд проектної документації)*								
Разом								
Усього, у тому числі за джерелами фінансування								

* - рекомендовані складові, які відносяться до інвестиційного етапу проекту.

При заповненні таблиці, рекомендовано вказати рік початку будівництва та рік його закінчення, при цьому якщо об'єкт розпочато в минулі періоди рекомендовано вказати необхідний строк для завершення реалізації проекту.

2. Стан реалізації інвестиційного етапу проекту (у разі, коли реалізацію проекту розпочато в попередні роки)

У цьому пункті рекомендовано викладати інформацію за такою структурою:

1) стан виконання плану реалізації проекту за формою, зазначеною у пункті 1 "План реалізації та фінансування проекту" розділу III, за етапами та заходами, у тому числі планові та фактичні обсяги виконання і фінансування проекту на початок поточного року та у поточному році;

2) план та результати закупівель у рамках проекту (за заходами відповідно до пункту 10 розділу II-ТЕА), зазначивши інформацію про укладені договори.

Цей підпункт доцільно викладати в табличній формі, зокрема вказати назву договору та тип робіт на які він укладався, номер та дату укладання договору, назву компанії з якою укладався договір та стан цього договору (наприклад: підлягає виконанню у поточному році, частково виконаний на якийсь об'єм робіт, скасований з якихось причин, передбачається укладання додаткової угоди до договору у зв'язку з уточненням вартості тощо).

Таблиця 21. План та результати закупівель

Назва договору	Тип робіт, на який укладався договір	Номер та дата його укладання	Назва компанії з якою укладався договір	Стан виконання
Опис				

3) відхилення від раніше запланованого строку реалізації проекту (тривалість, визначена під час першого затвердження / схвалення / відбору проекту), років і місяців, відсотків – доцільно вказувати у разі якщо проект реалізовувався в минулі роки, але з якихось причин не завершився у

заплановані строки та потребує додаткового фінансування, перезатвердження проектної документації, нових технічних рішень тощо.

4) відхилення від раніше визначеної вартості проекту (загальна кошторисна вартість, визначена під час першого затвердження/схвалення / відбору проекту), тис. гривень, відсотків;

5) аналіз причин відхилення (зміни строків реалізації або загальної вартості проекту тощо) та обґрунтування здійснення заходів щодо їх усунення, визначення обсягу витрат, необхідних для здійснення таких заходів (додаткових витрат).

У додатку до розділу III "План реалізації, фінансування та стан його виконання" рекомендується надавати копії документів, зазначені Додатком 1 Порядку відбору державних інвестиційних проектів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 571 "Деякі питання управління державними інвестиціями", які рекомендується завіряти підписом керівника головного виконавця проекту.

Також може прикладатися будь-яка інформація, яка стосується реалізації проекту на розсуд головного виконавця проекту.

При підписанні розділу II ТЕА рекомендовано зазначати посаду керівника відповідального виконавця.

**Директор департаменту
державних інвестиційних проектів
та підтримки розвитку**

О. М. Гришкевич

Додаток 1
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення
оцінки державного
інвестиційного проекту

**Зразок заповнення характеристики стану сфери та стратегії
розвитку, можливих варіантів розвитку в разі реалізації або нереалізації
проекту**

Проект “ Реконструкція виставкового та конференц-центру ”

Сфера реалізації: соціально-культурна

Проблеми:

неможливість проведення соціально-культурних заходів на належному рівні відповідно до стандартів, у тому числі європейських.

Причини виникнення проблем:

застаріле обладнання систем кондиціювання, опалення, відсутність сучасного обладнання для проведення конференцій (наприклад для синхронного перекладу).

Наслідки у разі реалізації проекту:

залучення більшої кількості відвідувачів виставок та конференцій шляхом покращення умов надання послуг, і, як наслідок, збільшення масштабу поширення соціально-культурних ідей.

Наслідки у разі нереалізації проекту:

зниження популярності закладу серед громадян країни, зниження рівня зацікавленості у заходах, що презентують національну та міжнародні культури та ідеї.

138

Додаток 2
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення
оцінки державного
інвестиційного проекту

Зразок опису характеристики наявної продукції (товарів, робіт, послуг) або наявних умов для здійснення державної функції, супутньої або пов'язаної з нею продукції (товарів, робіт, послуг), відповідність стандартам і нормам

Послуги, що будуть створюватися в результаті реалізації проекту:

1. Проведення виставок.
2. Надання в оренду приміщень для проведення конференцій.

Таблиця 1. Розрахунок доходів від надання послуг в процесі реалізації проекту

перелік послуг	роки							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дохід від надання послуг	0	0	0	24,20	24,20	24,20	24,20	24,20
Дохід від проведення виставок	0	0	0	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Дохід від надання в оренду приміщень для проведення конференцій	0	0	0	4,20	4,20	4,20	4,20	4,20
Кількість послуг на рік	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Кількість відвідувачів виставок на рік (4000 відвідувачів на виставку)	0	0	200,0	200,0	200,0	200,0	200,00	200,0
Кількість конференцій на рік	0	0	60	60	60	60	60	60

132

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ціна на послуги, тис. гривень	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Надходження коштів із загального фонду державного бюджету на збереження і охорону культурних пам'яток	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Ціна квитка на виставку (100 гривень)	0	0	0	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
2. Ціна на оренду приміщення для конференції	0	0	0	70	70	70	70	70

Вищезгадані послуги надаються організацією до початку реалізації інвестиційного проекту, але не відповідають нормам технічної, пожежної безпеки та нормам охорони здоров'я.

Додаток 3
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення
оцінки державного
інвестиційного проекту

**Зразок опису результатів аналізу конкурентного ринку продукції
(товарів, робіт, послуг) та/або відповідального виконавця на основі
SWOT-аналізу**

Таблиця 2. Виявлення сильних і слабких сторін, можливостей та загроз
для цілей реалізації проекту

Внутрішнє середовище	Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
	організація буде закуповувати сучасне обладнання для конференцій та виставок; планується залучення кваліфікованого персоналу для управління та технічного обслуговування організації; технічні характеристики будівлі дозволяють одночасно проводити виставки та декілька конференцій;	внутрішня конструкція будівлі не дозволить одночасно проводити декілька масштабних заходів; будівля збудована у 1970 році та має типову радянську архітектуру, реконструкція дозволить змінити вигляд лише внутрішньої частини будівлі, можливості для радикальних змін зовнішньої частини будівлі відсутні;
Зовнішнє середовище	Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
	будівля знаходиться у центрі міста поруч з метро, що робить її доступною для будь-яких верств населення, поряд знаходиться готель, що може сприяти використанню даної будівлі для міжнародних конференцій	у центрі міста є сучасні приватні приміщення для проведення конференцій, що можуть створити конкуренцію діяльність організації може бути заблокована у випадку демонстрацій та маніфестацій, які часто проводяться у центрі міста

Таблиця 3. SWOT-аналіз

Сильна сторона	Опис	Варіанти розвитку сильної сторони
технічні характеристики будівлі дають змогу одночасно проводити виставки та декілька конференцій	будівля є двоповерховою, на кожному з поверхів у холі можна проводити виставки, проте не такі, що передбачають аудіо супроводження, оскільки звукоізоляції між поверхами немає. Також у будівлі є два конференц-зали, у яких паралельно можна проводити конференції.	Організація повинна керуватися плануванням своєї діяльності з метою максимально ефективного використання площ. Необхідно активно використовувати рекламу для залучення більшої кількості клієнтів, проте планування заходів повинно бути довгостроковим (на півроку вперед), оскільки приміщення можуть бути використані не заплановано для проведення державних заходів (нагальних конференцій)
Слабка сторона	Опис	Варіанти зменшення або усунення цього недоліку
Внутрішня конструкція будівлі не дозволить одночасно проводити декілька масштабних заходів	Між поверхами будівлі невідсутня звукоізоляція, тому у випадку проведення декількох заходів із аудіо супроводженням створить какофонію	Усунення цього недоліку можливе двома шляхами: 1. передбачити можливість звукоізоляції у проекті реконструкції 2. використовувати стратегічне чітке планування заходів з метою уникнення одночасного проведення декількох заходів із аудіосупроводженням
Можливість	Опис	Варіанти, як скористатися цією можливістю
поряд знаходиться готель, розміщення якого може сприяти до застосування даної будівлі для проведення міжнародних конференцій	готель знаходиться навпроти будівлі і має статус п'ятизіркового	ця можливість може бути використана, як перевага для готелю і для організації. Доцільно провести переговори з керівництвом готелю з метою розробки вигідної пропозиції для ініціаторів конференцій, наприклад під час оренди приміщень для конференцій її

Продовження додатка 3

		учасники отримають знижку на проживання в готелі, а готель буде спонсором заходу (як реклама для готелю)
Загроза	Опис	Варіанти зменшення або подолання цієї загрози
у центрі міста є сучасні приватні приміщення для проведення конференцій, що можуть створювати конкуренцію	декілька готелів та приватних закладів пропонують свої конференц-зали для оренди	за рік до завершення реконструкції доцільно запускати рекламну кампанію з метою планування першого року діяльності та надання послуг першого року за цінами, нижчими ніж у конкурентів з для залучення більшої кількості клієнтів та демонстрації зручності та сучасності будівлі

Додаток 4
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення
оцінки державного
інвестиційного проекту

Зразок опису кінцевого результату (характеристика, номенклатура та обсяги виробництва продукції), який планується досягти в разі реалізації проекту, його основні показники

Зразок визначення кінцевого результату (продукту)

1. По завершенню інвестиційного етапу проекту:

реконструйовано площу x квадратних метрів;

замінено системи кондиціювання та опалення;

закуплено та встановлено обладнання для проведення конференцій (кількість, характеристики);

2. На експлуатаційному етапі проекту:

проведення виставок;

надання площ в оренду для проведення конференцій;

Максимально можлива кількість створення послуг у рік:

Виставки: 96 виставок з урахуванням можливості одночасного проведення двох різних виставок на різних поверхах (одна виставка в тиждень).

Конференції: 96 конференцій (одна конференція в тиждень у кожному із залів) (для спрощення розрахунків, умовним припущенням є те, що більшість конференцій будуть тривати декілька тижнів).

Прогнозована кількість виставок - шістдесят з урахуванням ризиків, кількість конференцій- сімдесят з урахуванням ризиків.

Додаток 5
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення
оцінки державного
інвестиційного проекту

**Зразок опису способу досягнення кінцевого результату на основі
результатів аналізу альтернативних способів досягнення мети та
обґрунтування переваг обраного способу**

У проекті, результатом реалізації якого має бути підвищення рівня освіченості та культурного розвитку громадян, а продуктом виступають надання виставкових мистецьких послуг, можна розглянути наступні альтернативні варіанти способів досягнення мети, а саме:

реконструкція наявного об'єкта державної власності з метою проведення виставок та заходів у його приміщенні;

оренда приміщення для проведення виставок та заходів;

Обраний варіант необхідно обґрунтувати, надавши конкретні вартісні показники щодо переваг обраного способу отримання результату.

Додаток 6
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення
оцінки державного
інвестиційного проекту

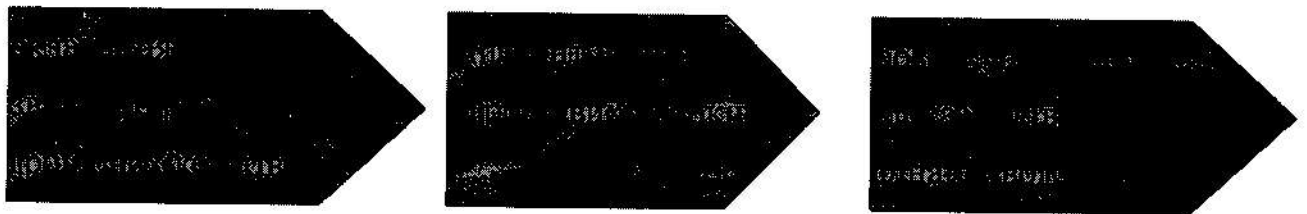
Зразок розрахунку грошових потоків та їх дисконтування

Розрахунок показників економічної ефективності (для самоокупних проектів).

Основні показники фінансового аналізу рекомендовано розраховувати на підставі звіту про рух грошових коштів проекту.

Звіт про рух грошових коштів рекомендовано складати в форматі excel (таблиці) та відображає інформацію про рух грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, що здійснюється в рамках проекту.

Умовно фінансовий аналіз можна поділити на такі етапи:

Етап 1. Складання звіту про рух грошових коштів

Звіт про рух грошових коштів рекомендується складати з операційного, інвестиційного та фінансового грошового потоку проекту за формою:

Таблиця 4. Форма звіту про рух грошових коштів

назва	пояснення, з чого складається потік грошових коштів	роки
1	2	3
операційна діяльність складається з:		
вхідні грошові потоки	сума надходжень від продажу товарів чи надання послуг	
	дохід від реалізації продукції (робіт, послуг)	

Продовження додатка 6

вихідні грошові потоки	обчислюється як сума експлуатаційних витрат	
експлуатаційні витрати	матеріальні витрати	
	витрати на ресурси	
	заробітна плата	
	адміністративні витрати	
рух грошових коштів від операційної діяльності	обчислюється як різниця між вхідними та вихідними грошовими потоками від операційної діяльності	
інвестиційна діяльність складається з:		
вхідні грошові потоки	надходження від інвестиційної діяльності	
вихідні грошові потоки	дослідження та розроблення	
	будівельні роботи	
	обладнання	
	дослідження та розроблення	
	дослідження та розроблення	
рух грошових коштів від інвестиційної діяльності	обчислюється як різниця між вхідними та вихідними грошовими потоками від інвестиційної діяльності	
ВІЛЬНИЙ ГРОШОВИЙ ПОТІК	обчислюється як різниця між рухом грошових коштів від операційної та інвестиційної діяльності	

Розглянемо рух грошових коштів на прикладі проекту з наступними вихідними даними:

сума початкових інвестицій 100 000 тис. гривень;

період розрахунків: 20 років (2017- 2037)

інвестиційний етап: 3 роки (2017- 2019)

щорічний дохід: 24 200 тис. гривень;

щорічні витрати: 2 700 тис. гривень.

Таблиця 5. Звіт про рух грошових коштів,

тис. гривень

Номер року	0-й 2017	1-й 2018	2-й 2019	3-й 2020	4-й 2021	5-й 2022	6-й 2023	7-20- ті 2024 - 2037
1	2	3	4	5	6	7	8	9
операційна діяльність								
вхідні грошові потоки	0	0	0	24,20	24,20	24,20	24,20	24,20
1. Дохід від проведення виставок	0	0	0	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
2. Дохід від надання в оренду приміщень для проведення конференцій	0	0	0	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200
вихідні грошові потоки	0	0	0	-2,70	-2,70	-2,70	-2,70	-2,70
експлуатаційні витрати:	0	0	0	-2,70	-2,70	-2,70	-2,70	-2,70
матеріальні витрати	0	0	0	-300	-300	-300	-300	-300
витрати на ресурси	0	0	0	-700	-700	-700	-700	-700
заробітна плата	0	0	0	-900	-900	-900	-900	-900
адміністративні витрати	0	0	0	-800	-800	-800	-800	-800
рух грошових коштів від операційної діяльності	0	0	0	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
інвестиційна діяльність								
вихідні грошові потоки	-39,33	-43,33	-17,33	0	0	0	0	0
дослідження та	-3,00	0	0	0	0	0	0	0

Продовження додатка 6

розроблення								
будівельні роботи	-20,00	-12,00	0	0	0	0	0	0
обладнання	-12,00	-25,00	-8,00	0	0	0	0	0
пусконалагоджува льні роботи	0	-2,00	-5,00	0	0	0	0	0
адміністративні витрати	-2,40	-2,40	-2,40	0	0	0	0	0
інші	-1,93	-1,93	-1,93	0	0	0	0	0
Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності	-39,33	-43,33	-17,33	0	0	0	0	0
ВІЛЬНИЙ ГРОШОВИЙ ПОТІК	-39,33	-21,83	4,167	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50

Етап 2. Дисконтування грошових потоків

Дисконтування рекомендовано здійснювати з метою розрахунку основних фінансових показників проекту: NPV, IRR, PI, DPP.

Таблиця 6. Дисконтування грошових потоків,

тис. гривень

порядковий номер року	0-й	1-й	2-й	3-й	4-й	5-й	6-й	7-й
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
рух грошових коштів від операційної діяльності	0	0	0	21,500	21,500	21,50	21,50	21,50
дисконтований рух грошових коштів від операційної діяльності	0	0	0	15,303	13,664	12,20	10,893	9,726
рух грошових коштів від інвестиційної діяльності	-39,33	-43,33	-17,33	0	0	0	0	0

Продовження додатка 6

дисконтований рух грошових коштів від інвестиційної діяльності	-39,33	-38,69	-13,818	0	0	0	0	0
ВІЛЬНИЙ ГРОШОВИЙ ПОТІК	-39,33	-21,83	4,167	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
коефіцієнт дисконтування (i)	1,000	0,893	0,797	0,712	0,636	0,567	0,507	0,452
дисконтований вільний грошовий потік	-39,333	-19,494	3,322	15,303	13,664	12,200	10,893	9,726
кумулятивний дисконтований вільний грошовий потік	-39,333	-58,827	-55,506	-40,202	-26,539	-14,339	-3,447	6,279

$i = 1 / (1 + 0,12)^k$,
де 0,12 – це ставка дисконтування (12%),
k – порядковий номер року

рух грошових коштів від операційної діяльності × коефіцієнт дисконтування

вільний грошовий потік × коефіцієнт дисконтування

Для дисконтування рекомендується розрахувати коефіцієнт дисконтування. Рекомендована ставка дисконтування доводиться до відома головних розпорядників коштів державного бюджету листом Мінекономрозвитку.

В таблиці 5 для розрахунків дисконтованого грошового потоку застосовувалася ставка дисконтування для самоокупних проектів у розмірі 12%.

Якщо планується залучення фінансування з різних джерел: залучення кредитних коштів, коштів інвестора, у такому разі рекомендовано використовувати показник WACC як ставку дисконтування.

Продовження додатка 6

Припустимо, що інвестиції в проект становлять 100 000 тис. гривень, з яких 67 000 тис. гривень - кошти державного бюджету і 33 000 тис. гривень - банківський кредит залучений під 20% річних.

Розрахуємо WACC за формулою та відповідними даними:

$$WACC = W_D \times C_D \times (1 - T) + W_E \times C_E,$$

де W_D – частка власного капіталу (або державних коштів) – 67 %; W_E – частка позикових коштів – 33 %; C_D – вартість власного капіталу (або державних коштів) – 12 %; C_E – вартість позикових коштів – 20 %; T – ставка податку на прибуток – 18 %.

$$WACC = 0,67 \times 0,12 \times (1 - 0,18) + 0,33 \times 0,20 = 0,0804 \times 0,82 + 0,066 = 0,066 + 0,066 = 0,1319 \times 100 \% = 13 \%.$$

На підставі ставки дисконтування рекомендовано розраховувати коефіцієнт дисконтування за формулою:

$$i = 1 / (1 + r)^k,$$

де i – коефіцієнт дисконтування, r - ставка дисконтування, k – порядковий номер року.

Грошові потоки рекомендовано дисконтувати шляхом множення грошового потоку на коефіцієнт дисконтування відповідного року.

Етап 3. Розрахунок ключових показників

Для аналізу та розрахунку основних показників фінансової ефективності проекту рекомендовано використовувати дисконтовані грошові потоки.

Таблиця 7. Дисконтовані грошові потоки

порядковий номер року	0	1	2	3	4	5	6	7
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
дисконтований рух грошових коштів від операційної діяльності	0	0	0	15,30	13,66	12,20	10,89	9,72
дисконтований вільний грошовий потік	-39,33	-19,49	3,32	15,30	13,66	12,20	10,89	9,72

Продовження додатка 6								
кумулятивний дисконтований вільний грошовий потік	-39,33	-58,82	-55,50	-40,20	-26,53	-14,33	-3,44	6,27

Незважаючи на наявність загальноприйнятих формул щодо розрахунків ключових показників, які застосовуються у фінансовому аналізі, такі показники можна легко обчислити за допомогою простих дій в excel (таблиці).

Наступна таблиця подає тлумачення розрахунків на підставі звіту про рух грошових коштів:

Таблиця 8. Розрахунок ключових показників фінансового аналізу

Назва показника	Пояснення значення показника	Результат обчислення показника з прикладу проекту
Чиста приведена вартість (NPV)	обчислюється як сума дисконтованих вільних грошових потоків за весь період розрахунків	57 201 тис. гривень
Внутрішня норма дохідності (IRR)	Ставка дисконтування, при якій NPV = 0. Обчислюється в excel із застосуванням вкладки "Формули", вибрати функцію IRR або ВСД до рядка "ВІЛЬНИЙ ГРОШОВИЙ ПОТІК"	24%
Рентабельність інвестицій (PI)	Обчислюється як відношення суми дисконтованого руху грошових коштів від операційної діяльності за весь період проекту до суми дисконтованого руху грошових коштів від інвестиційної діяльності за весь період проекту	1,06
Дисконтований період окупності (DPP)	Період, за який надходження від реалізації проекту переважають над інвестиціями. Обчислюється як рік, у якому кумулятивний дисконтований вільний грошовий потік є додатнім показником (коли вхідні грошові потоки переважили над інвестиційними витратами)	6 років та 4 місяці

Додаток 7
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення
оцінки державного
інвестиційного проекту

Зразок опису результатів аналізу та оцінки вигід від реалізації проекту (для проектів вартістю понад 30 млн. гривень), у тому числі потенційних вигодоотримувачів та їх вигід від реалізації проекту

Вигоди та витрати проекту - це дохід та витрати від реалізації проекту, а також непрямі вигоди та витрати, що виникають у результаті реалізації проекту.

Вигоди і витрати проекту можна розділити на дві групи: прямі та непрямі.

Прямі вигоди та витрати розраховуються на підставі фінансових грошових потоків - це дохід та витрати (операційні та інвестиційні) відповідно.

Непрямі вигоди та витрати — це економічні вигоди, які отримує суспільство та національна економіка в цілому.

Приклад: реалізація проекту передбачає створення послуг, які будуть надаватися суспільству безкоштовно, наприклад медичні послуги, соціально-культурні та навчальні. Вартість таких послуг вважається економічною вигодою для тих громадян, які будуть ними користуватися.

Цей розділ потребує аналізу вигід, проте рекомендовано здійснювати аналіз витрат разом з вигодами, оскільки ці дані необхідно використати для економічного аналізу в наступному додатку.

Є три основні види вигід та витрат з точки зору методів їх виявлення та аналізу:

- вигоди та витрати, які можна монетизувати;

- вигоди та витрати, які можна обчислити кількісно;

- вигоди та витрати, які неможливо монетизувати та обчислити кількісно.

У цьому разі застосовується описовий метод.

Для аналізу вигід та витрат доцільно їх виявити та зробити висновок до якого типу вони належать (ті, що можна монетизувати, обчислити кількісно, чи

описати), щоб обрати відповідний метод аналізу.

Виявлення та класифікація вигід та витрат проекту

Виявлення вигід та витрат від реалізації проекту краще починати з аналізу товарів (робіт, послуг) створення яких передбачається проектом.

Для прикладу розглянемо послуги проекту “Реконструкція будівлі для проведення виставок та конференцій державного значення”.

Ключовими послугами проекту можуть бути проведення власних виставок та заходів та надання площ для організації виставок та заходів.

Вигоди, які можна монетизувати

Якщо державна установа наразі проводить заходи та виставки у приміщеннях комерційних організацій та сплачує за оренду, то реалізація цього проекту дасть змогу державі заощадити кошти за рахунок використання власних площ.

Вартість оренди може бути непрямою вигодою для держави та її можна монетизувати, а саме порахувати кількість заходів та вартість оренди за певний період часу.

Якщо внаслідок реалізації проекту будуть організовані соціальні безкоштовні заходи, їх вартість буде вигодою суспільства, а саме тих громадян, які їх відвідують. Цю вигоду теж можна монетизувати.

На основі маркетингового аналізу рекомендовано спрогнозувати кількість та вартість вигід. Приклад наведено у наступній таблиці:

Таблиця 9. Монетизація вигід,								тис. гривень
роки	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9
вигоди (без ПДВ)	0	0	0	4,542	4,542	4,542	4,542	4,542
економія громадян на відвідуванні безоплатних виставок	0	0	0	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333

Продовження додатка 7

економія державного бюджету від проведення конференцій на безоплатній основі	0	0	0	583	583	583	583	583
економія експлуатаційних витрат за рахунок встановлення сучасного обладнання	0	0	0	625	625	625	625	625
кількість вигід								
кількість відвідувачів безоплатних виставок (10 виставок × 4000 відвідувачів)	0	0	0	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00
кількість конференцій, на які приміщення надається державним установим на безоплатній основі	0	0	0	10	10	10	10	10
вартість вигід								
ціна квитка на аналогічну виставку	0	0	0	0,100	0,100	0,100	0,100	0,100
ціна на оренду аналогічного приміщення	0	0	0	70	70	70	70	70

Витрати, які можна монетизувати

Наприклад приміщення, яке планується реконструювати, використовується для навчальних гуртків, які відвідують школярі безкоштовно.

У разі реконструкції будівлі з метою використання для інших заходів і неможливості переміщення діяльності гуртків у іншу будівлю, проект спричиняє такі витрати:

викладачі втрачають роботу і держава сплачує їм соціальну допомогу (витрата, яку можна монетизувати);

діти йдуть у комерційні заклади на заняття (вартість цих занять може бути

витратами суспільства).

До реалізації проекту організація отримує дохід від надання в оренду приміщення для проведення гуртків, після реалізації проекту ці приміщення матимуть інше призначення. Отже, організація втрачає можливість отримувати цей вид доходу.

На основі маркетингового аналізу рекомендовано спрогнозувати кількість та вартість витрат. Приклад наведено у таблиці.

Таблиця 9. Монетизація витрат,

тис. гривень

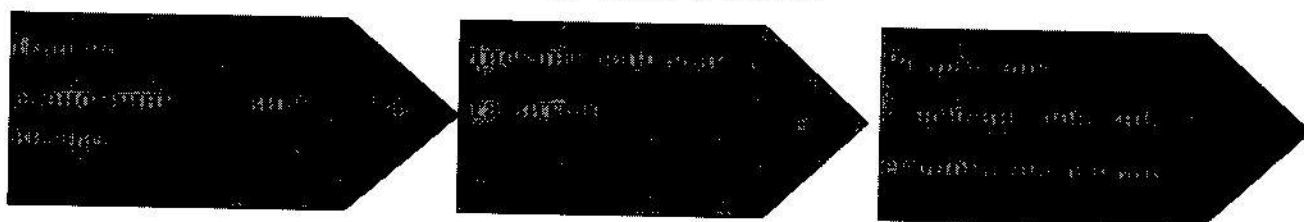
роки	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Витрати	1413	900	900	900	900	900	900	900
плата за заняття у комерційних закладах	800	800	800	800	800	800	800	800
зарплата викладачів	317	0	0	0	0	0	0	0
соціальні виплати	197	0	0	0	0	0	0	0
втррати від відсутності можливості надання приміщення в оренду	100	100	100	100	100	100	100	100
кількість витрат								
кількість занять у рік	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800
кількість викладачів	5	0	0	0	0	0	0	0
кількість викладачів, що стануть безробітними	5	0	0	0	0	0	0	0
вартість витрат з вирахуванням податків та відрахувань								
Ціна за заняття	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Зарплата викладача	8	8	8	8	8	8	8	8
Соціальні виплати	4	0	0	0	0	0	0	0

Додаток 8
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення
оцінки державного
інвестиційного проекту

Зразок проведення аналізу вигід та витрат

Аналіз вигід рекомендується проводити на основі:
розрахунку чистої приведеної вартості (на основі аналізу вигід і витрат);
розрахунку співвідношення вигід і витрат (на основі аналізу вигід і витрат).

Економічний аналіз включає в себе 3 етапи:

Етап 1. Прогноз економічних вигід та витрат

Таблиця 10. Прогноз економічних вигід та витрат проекту, тис. гривень

роки	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
порядковий номер року	0-й	1-й	2-й	3-й	4-й	5-й	6-й	7-й
1	2	3	4	5	6	7	8	9
економічні вигоди	0	0	0	24,70	24,70	24,70	24,70	24,70
надходження від проведених виставок	0	0	0	16,66	16,66	16,66	16,66	16,66
надходження від надання приміщень в оренду	0	0	0	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50
вигоди від реалізації проекту	0	0	0	4,54	4,54	4,54	4,54	4,54
економічні витрати	-47,3	-51,45	-21,12	-2,99	-2,99	-2,99	-2,99	-2,99
операційні витрати	0	0	0	-2,09	-2,09	-2,09	-2,09	-2,09

Продовження додатка 8

матеріальні витрати на сировину та матеріали	0	0	0	-250	-250	-250	-250	-250
витрати на ресурси	0	0	0	-583	-583	-583	-583	-583
заробітна плата	0	0	0	-594	-594	-594	-594	-594
адміністративні та інші експлуатаційні витрати	0	0	0	-667	-667	-667	-667	-667
витрати від реалізації проекту	-1,41	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900
<u>Інвестиційні витрати</u>	-45,88	-50,55	-20,22	0	0	0	0	0
дисконтовані економічні витрати	-47,30	-49,24	-19,34	-2,62	-2,51	-2,40	-2,29	-2,20
коефіцієнт дисконтування (is) при соціальній ставці - 4,5%	1,000	0,957	0,916	0,876	0,839	0,802	0,768	0,735
чисті вигоди	-47,30	-51,45	-21,12	21,71	21,71	21,71	21,71	21,71
дисконтовані чисті вигоди	-47,30	-49,24	-19,34	19,02	18,20	17,42	16,67	15,95
економічна чиста приведена вартість (ENPV)	99,377							
В / С	1,6							

Етап 2. Дисконтування вигід та витрат

Таблиця 11. Дисконтування економічних вигід та витрат

Роки	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
порядковий номер року	0-й	1-й	2-й	3-й	4-й	5-й	6-й	7-й
коефіцієнт дисконтування (is)	1,00	0,957	0,916	0,876	0,839	0,802	0,768	0,735
економічні витрати	-47,30	-51,45	-21,12	-2,99	-2,99	-2,99	-2,99	-2,99

Продовження додатка 8

дисконтовані економічні витрати	-47,30	-49,24	-19,34	-2,62	-2,51	-2,40	-2,29	-2,20
чисті вигоди	-47,30	-51,45	- 21,12 2	21,71	21,71	21,71	21,71	21,71
дисконтовані чисті вигоди	-47,30	-49,24	-19,34	19,02	18,20	17,42	16,67	15,95

Додаток 9
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та проведення
оцінки державного
інвестиційного проекту

**Зразок проведення розрахунку показників ENPV та В/С на основі
дисконтованих вигід та витрат**

Етап 3. Розрахунок ключових показників економічного аналізу

Таблиця 12. Розрахунок ENPV та В/С на основі дисконтованих вигід та витрат проекту

Роки	2017	2018	2019	2020	2021	2022	тис. гривень	
1	2	3	4	5	6	7	2023	2024
8	9							
дисконтовані економічні вигоди	0	0	0	21,65	20,71	19,82	18,97	18,15
дисконтовані економічні витрати	-47,30	-49,24	-19,34	-2,62	-2,51	-2,40	-2,29	-2,20
дисконтовані чисті вигоди	-47,30	-49,24	-19,34	19,02	18,20	17,42	16,67	15,95
ENPV	99,37							
В/С	1,6							

ENPV рекомендовано обчислювати як суму дисконтованих чистих вигід за весь період проекту;

В/С (BRC) рекомендовано обчислювати як дисконтовані економічні вигоди поділені на дисконтовані економічні витрати.